

HØRINGSSVAR NOU – 2021:3

BARNELIV FORAN, BAK OG I SKJERMEN.

Skolenes landsforbund (SL) takker for muligheten til å komme med innspill til utredningen om barns digitale liv, og samtidig berømme det gode og grundige arbeidet som er gjort.

*§11 – ”Ei blot i Læretimerne, men ogsaa i Fritiden bør Læreren holde Øie med Børnene, at de oppføre sig mod hinanden skikkeligen, og ei gøre hinanden Fortred eller Skade.”
Kongelig resolusjon fra 1834- om undervisning i Almueskolen.*

Det var da, men også idag gjennom opplæringslova §9 A-4 skal skolen sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø. Vi som er lærere har som fokus at barn skal bli robuste og gode individer og medborgere tilpasset det samfunnet de skal leve i. Og når vi nå vet at internett ikke er en døgnflue – og at grensene mellom den virtuelle verden på digitale flater og den virkelige verden viskes ut for barn og unge.

Utvalget sier at formålet med utredningen er å legge frem nye tiltak som i større grad skal beskytte barn mot pornografi og økt seksualisering. Dette gjøres best gjennom kunnskapsformidling og forebyggende arbeid, og det er skolen som skal utdanne og danne, og være en trygg arena for mestring.

Likevel, det er også svært mange negative problemstillinger innenfor dette: Feks; mediaavhengighet, seksualisering, misbruk av data, ekkokamre, kroppspress, mobbing og selvskading, knyttet til stort sett alle deler av barn og unges digitale liv. Her er vi i SL enige i at ved å utvikle kompetanse beskyttes barn og unge mer indirekte. Derfor bør det inn kompetansehevende tiltak slik som utvalget mener, da særlig knyttet opp mot mediekompetanse innen seksualundervisningen.

UNESCO har en vid definisjon på medie og informasjonskompetanse:

”Et sett med kompetanser som gjør borgere i stand til å få tilgang, finne, forstå, evaluere og bruke, til å skape og dele informasjon og medieinnhold i alle formater, ved å bruke ulike verktøy på en kritisk og effektiv måte for å delta og engasjere seg i personlige, yrkesrelaterte og sosiale aktiviteter”

SL mener at dette skaper utfordringer for læreren i klasserommet, og at det ikke kan være skolens ansvar alene, og at vi trenger en veileder for å ivareta barnas sikkerhet og ikke minst personvern.

Mye av dette kan også dekkes inn av andre yrkesgrupper. Feks en fornyelse av seksualundervisningen med helsesykepleiere, der de er inne allerede i starten på grunnskolen. SL mener at vi bør bygge laget rundt eleven sterkt, og ikke pålegge lærere flere oppgaver, men få inn yrkesgrupper med relevant kompetanse.

Det å ha tilgang til internett gir barn og unge mange muligheter, men det innebærer også en viss risiko. Mange barn blir utsatt for mobbing på digitale plattformer, som utfrysing, kommentarer og manglende likes. For å bekjempe dette trenger de beskyttelse i form av høyere kompetanse, men også en helhetlig strategi i forhold til aldersgrenser. I tillegg til at det øker ulikheter i samfunnet. Hvem har ressurser til hva, og "the rich gets richer". Dette mener vi at enhetsskolen og likt utstyr kan være med på å bekjempe. Her er vi i SL enige i at det trengs et solid kunnskapsgrunnlag fra forskning. Det haster, men vi må skynde oss langsomt.

Digital kompetanse er inkludert som en av fem grunnleggende ferdigheter i skolen (Udir 2017) – som igjen innebærer at det skal inn i alle fag og trinn på grunnskole og videregående skole. Derfor er vi i SL også enige i at det trengs en tverrsektoriell strategi/handlingsplan for en tryggere digital hverdag for barn og unge og at et departement må ha koordineringsansvar.

Samtidig som vi trenger et lag rundt eleven for å bygge opp det mangefaseterte digital kompetanse, trenger vi også et lag rundt læreren for å bygge dennes trygghet og finne kunnskapsbaserte løsninger. Dette mener vi bør gjøres gjennom å styrke forskning på barns mediebruk og medieinnhold, og da i et nasjonalt digitalt senter, etter modell fra lese og skrivesenteret. Da i tilknytning til et universitets eller høyskolemiljø, gjerne desentralisert.

Så vi i Skolenes Landsforbund mener altså at den beste måten å beskytte barn mot skadelig medieinnhold er gjennom å gi de en bred kompetanse ved å bruke laget rundt eleven. Med dette forventer vi også at det kommer midler og vilje til å både sørge for økt kompetanse blant ansatte i skolen, men også oppdatert utstyr.

Og disse kloke ordene fra Elevorganisasjonen mener vi bør være fokuset på den videre veien: *"Barn og unges digitale liv er like ekte for de som det vanlige livet er."*

Vi heier på det viktige arbeidet videre!

For Skolenes Landsforbund,
forbundssekretær Lene Bakkedal

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: Torggata 12, 0181 Oslo

Besøksadresse: Torggata 12 [Folkets hus, hovedinngang]

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no